

CFAI/2020/AVIS-03

FRV/2020/ADVIES-03

10/11/2020

**Avis du Conseil Fédéral de l'Art
Infirmier concernant la loi du 6
novembre 2020 en vue d'autoriser des
personnes non légalement qualifiées à
exercer, dans le cadre de l'épidémie de
coronavirus COVID-19, des activités
relevant de l'art infirmier**

**Advies van de Federale Raad voor
Verpleegkunde betreffende de wet van 6
november 2020 om toe te staan dat in het
kader van de coronavirus-COVID-19-
epidemie verpleegkundige activiteiten
worden uitgeoefend door personen die
wettelijk daartoe niet bevoegd zijn**

Direction générale Soins de Santé

Professions de santé et pratique professionnelle

Cellule organes d'avis et réglementation

Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.belgium.be

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidsberoepen en

Beroepsuitoefening

Cel adviesorganen en regelgeving

Victor Hortaplein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.belgium.be

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020
	FRV/2020/ADVIES-03

Origine

La Chambre des représentants a adopté la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier. Celle-ci a été publiée au Moniteur Belge le 6 novembre 2020.

« Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2. Dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, les personnes qui ne sont pas légalement qualifiées pour ce faire, par ou en vertu de la loi du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé, sont autorisées à exercer les activités visées à l'article 46 de la loi du 10 mai 2015 précitée, pour autant que les conditions suivantes soient remplies de manière cumulative :

1° lorsqu'à défaut d'un nombre suffisant de personnes légalement qualifiées pour accomplir ces activités, constaté par le médecin responsable ou l'infirmier responsable, ou en l'absence de ceux-ci, par l'inspecteur d'hygiène fédéral, l'épidémie rend nécessaire l'accomplissement de celles-ci. Après avoir épuisé tous les autres moyens existant de mobilisation des personnes légalement qualifiées, la mobilisation des personnes non légalement qualifiées apparaît comme étant la dernière ressource ;

2° les activités sont confiées de manière prioritaire aux personnes dont la formation se rapproche le plus de la formation d'infirmier et ce, en fonction :

Oorsprong

De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft aangenomen de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn. Dit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 6 november 2020.

“Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2. In het kader van de COVID-19-coronavirusepidemie mogen de in artikel 46 van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen bedoelde activiteiten worden uitgeoefend door personen die daartoe bij of krachtens die wet niet bevoegd zijn, op voorwaarde dat de volgende voorwaarden cumulatief vervuld zijn:

1° wanneer, bij ontstentenis van een voldoende aantal wettelijk bevoegde personen om deze activiteiten te verrichten, vastgesteld door de verantwoordelijke arts of de verantwoordelijke verpleegkundige, of bij hun afwezigheid door de federale gezondheidsinspecteur, de epidemie het noodzakelijk maakt om deze activiteiten te verrichten. Na uitputting van alle andere bestaande middelen om wettelijk bevoegde personen te mobiliseren, is de mobilisatie van niet-wettelijk bevoegde personen het laatste redmiddel;

2° de activiteiten worden prioritair toevertrouwd aan de personen wier opleiding het dichtst aansluit bij dat van verpleegkundige, en zulks naargelang van:

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE
Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier	Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020 FRV/2020/ADVIES-03

*a) des besoins en personnel infirmier du cadre dans lequel les soins sont dispensés, et
b) de la complexité des soins infirmiers à dispenser;*

3° le médecin responsable ou l'infirmier responsable décide de la répartition des personnes autorisées sur la base de la présente loi à exercer l'art infirmier, au sein d'une équipe de soins structurée.

Cette équipe de soins structurée est composée, entre autres, d'un infirmier coordinateur qui, dans le cas des actes médicaux confiés, travaille en collaboration avec un médecin. L'infirmier coordinateur dirige l'équipe de soins structurée;

4° l'infirmier coordinateur de l'équipe de soins structurée, détermine les activités qu'il confie et les personnes de l'équipe à qui il les confie en tenant compte de leurs formations et de leurs compétences;

5° une formation est suivie préalablement à l'accomplissement des activités. Cette formation est dispensée par un infirmier ou un médecin, tant en ce qui concerne l'exécution des activités que les mesures de protection sanitaire nécessaires à l'exécution de celles-ci. Elle est adaptée selon les connaissances et compétences dont disposent les personnes autorisées sur la base de la présente loi;

6° les activités sont accomplies sous la supervision de l'infirmier coordinateur, qui doit être accessible. Cela ne nécessite pas la présence physique de l'infirmier coordinateur;

7° les responsables du lieu dans lequel les activités sont effectuées, s'assurent du statut

*a) de behoeften aan verplegend personeel in het kader waarin de zorg wordt verstrekt, en
b) de complexiteit van de te verstrekken verpleegkundige zorg;*

3° de verantwoordelijke arts of de verantwoordelijke verpleegkundige beslist over de verdeling van de personen die op basis van deze wet gemachtigd zijn om de verpleegkunde uit te oefenen binnen een gestructureerd zorgteam.

Dat gestructureerd zorgteam bestaat onder andere uit een coördinerend verpleegkundige die, in geval er toevertrouwde medische handelingen worden verricht, samenwerkt met een arts. De coördinerend verpleegkundige stuurt het zorgteam aan;

4° de coördinerend verpleegkundige van het gestructureerde zorgteam bepaalt de activiteiten die hij toevertrouwt en de personen van het team aan wie hij deze toevertrouwt, rekening houdend met hun opleidingen en hun vaardigheden;

5° voorafgaand aan het uitoefenen van de activiteiten wordt een opleiding gevolgd. Deze opleiding wordt gegeven door een verpleegkundige of een arts, zowel wat de uitoefening van de activiteiten betreft als inzake de maatregelen ter bescherming van de gezondheid die nodig zijn om de activiteiten uit te oefenen. De opleiding wordt aangepast aan de kennis en de vaardigheden van de personen die op grond van deze wet gemachtigd worden;

6° de activiteiten worden uitgeoefend onder het toezicht van de coördinerend verpleegkundige, die bereikbaar moet zijn. De fysieke aanwezigheid van de coördinerend verpleegkundige is hiervoor niet vereist;

7° de personen die verantwoordelijk zijn voor het kader waarin de activiteiten worden

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020
	FRV/2020/ADVIES-03

concernant les assurances en responsabilité et en accident du travail.

Art. 3. § 1er. Les activités suivantes sont exclues des activités visées autorisées en vertu de l'article 2 :

- utilisation, manipulation et surveillance d'appareils de circulation extracorporelle et de contre pulsion;*
- utilisation, application et surveillance des techniques invasives où des vaisseaux sanguins sont manipulés;*
- utilisation, manipulation et surveillance du sang et des composants sanguins;*
- utilisation, manipulation et surveillance d'appareils de dialyse, perfusion et aphérèse.*

§ 2. Le Roi peut étendre la liste des activités visées au paragraphe 1er ou réserver l'exercice de certaines activités autorisées en vertu de l'article 2, à certaines professions de soins de santé.

Art. 4. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge et cesse d'être en vigueur le 1er avril 2021.

Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, fixer une date de fin de vigueur qui prolonge l'application de la présente loi d'une période de six mois au maximum. »

uitgeoefend, vergewissen zich van de stand van zaken inzake de aansprakelijkheids- en arbeidsongevallenverzekering.

Art. 3. § 1. De volgende activiteiten zijn uitgesloten van de krachtens artikel 2 toegestane activiteiten:

- het gebruiken en het bedienen van, alsook het toezicht houden op toestellen voor extracorporele circulatie en contrapulsatie;*
- het gebruiken en het toepassen van, alsook het toezicht houden op de invasieve technieken waarbij bloedvaten gemanipuleerd worden;*
- het gebruiken en het manipuleren van, alsook het toezicht houden op bloed en bloedbestanddelen;*
- het gebruiken en het toepassen van, alsook het toezicht houden op toestellen voor dialyse, perfusie en aferese.*

§ 2. De Koning kan de lijst van de in paragraaf 1 bedoelde activiteiten uitbreiden of de uitoefening van bepaalde krachtens artikel 2 toegestane activiteiten voorbehouden aan bepaalde gezondheidszorgberoepen.

Art. 4. Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt en treedt buitenwerking op 1 april 2021.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, een datum van buitenwerkingtreding bepalen die de toe-passing van deze wet met uiterlijk zes maanden verlengt."

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>	
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020	FRV/2020/ADVIES-03

Avis du CFAI

Le Conseil Fédéral de l'Art Infirmier déplore qu'aucun avis a été demandé au préalable au Conseil Fédéral de l'Art Infirmier et à la Commission Technique de l'Art Infirmier comme prévu aux articles 52, 53, 54 et 55 de la loi coordonnée du 10 mai 2015 relative à l'exercice des professions des soins de santé.

A la lecture de la proposition de loi du 3 novembre 2020 déposée à la Chambre des représentants de Belgique, le Conseil Fédéral de l'Art Infirmier constate que les commentaires des articles définissent un cadre qualitatif et sécuritaire de l'autorisation des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier. Toutefois, ces éléments ne sont pas repris dans les articles de la loi du 6 novembre 2020.

Au regard de ces deux éléments, le Conseil Fédéral de l'Art Infirmier émet cet avis d'initiative.

L'art infirmier nécessite des compétences spécifiques, ce qui a été rappelé dans la Directive Européenne 2005/36/CE et 2013/55/UE. La Belgique a dû revoir l'ensemble de ces formations infirmières pour répondre à ce niveau d'exigence. Cette volonté a pour but notamment de garantir la qualité et la sécurité des patients pris en charge.

Le Conseil Fédéral de l'Art infirmier est conscient que la situation est exceptionnelle. Toutes les mesures doivent être prises afin de garantir la quantité, la qualité et la sécurité des soins infirmiers prodigués aux patients.

Advies van de FRV

De Federale Raad voor verpleegkunde betreurt dat de Federale Raad voor verpleegkunde en de Technische Commissie voor verpleegkunde niet vooraf om advies is gevraagd, zoals bepaald in de artikelen 52, 53, 54 en 55 van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

Bij lezing van het wetsontwerp van 3 november 2020 dat aan de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers werd voorgelegd, stelt de Federale Raad voor verpleegkunde vast dat de opmerkingen van de artikelen een kwalitatief en veilig kader definiëren voor de toelating van personen die niet wettelijk bevoegd zijn om in het kader van de COVID-19-coronavirus-epidemie activiteiten uit te oefenen die verband houden met de verpleegkunde. Deze elementen zijn echter niet opgenomen in de artikelen van de wet van 6 november 2020.

In het licht van deze twee elementen brengt de Federale Raad voor Verpleegkunde dit initiatiefadvies uit.

Verpleegkunde vereist specifieke bevoegdheden, die in de Europese richtlijn 2005/36/EG en 2013/55/EU in herinnering zijn gebracht. België heeft al deze opleidingen voor verpleegkundigen moeten herzien om aan dit niveau te voldoen. Het doel van deze wens is om de kwaliteit en veiligheid van de verzorgde patiënten te garanderen.

De Federale Raad voor Verpleegkunde is zich ervan bewust dat de situatie uitzonderlijk is. Alle maatregelen moeten worden genomen om het aantal, de kwaliteit en veiligheid van de verpleegkundige zorgen aan patiënten te waarborgen.

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020
	FRV/2020/ADVIES-03

La volonté du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier est de participer de façon constructive à la gestion de la crise tout en garantissant des soins infirmiers de qualité et sécuritaire pour tous les patients indépendamment de leur état de santé (critique ou non) et/ou leur maladie (COVID-19 ou non).

Le Conseil Fédéral de l'Art Infirmier soutient l'avis de la Commission Technique de l'Art Infirmier. Avis à la demande du Cabinet Vandembroucke concernant le paragraphe 2 de l'article 3 afin que le Roi puisse étendre la liste des activités visées au paragraphe 1er du même article ou réserver l'exercice de certaines activités autorisées, à certaines professions de soins de santé.

Le Conseil Fédéral de l'Art Infirmier insiste pour que les éléments suivants puissent également être précisés par le Roi.

1. Garantir les soins infirmiers par les praticiens de l'art infirmier

Avant d'envisager la possibilité d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier, il est impératif de s'assurer que le nombre de praticiens de l'art infirmier est insuffisant et que toutes les mesures suivantes ont été mises en œuvre :

- **Soutien logistique, administratif**
Principalement, dans les MR-MRS et les hôpitaux, différentes tâches logistiques, administratives et non infirmières (de façon générale) sont effectuées par les infirmiers. L'étude du KCE (325A – 2019) montre que 80% des infirmiers font des tâches non-infirmières. La réalisation de ces tâches par des personnes autres que des praticiens de l'art infirmier

De wil van de Federale Raad voor Verpleegkunde is om constructief deel te nemen aan het beheer van de crisis en tegelijkertijd de kwaliteit en de veiligheid van de verpleegkundige zorg voor alle patiënten te garanderen, ongeacht hun gezondheidstoestand (kritisch of niet) en/of hun ziekte (Covid of niet).

De Federale Raad voor Verpleegkunde steunt het advies van de Technische Commissie voor Verpleegkunde. Advies op verzoek van het kabinet Vandembroucke betreffende § 2 van artikel 3 zodat de Koning de lijst van activiteiten bedoeld in § 1 van hetzelfde artikel kan uitbreiden of de uitoefening van bepaalde toegestane activiteiten kan voorbehouden aan bepaalde beroepen in de gezondheidszorg.

De Federale Raad voor verpleegkunde dringt erop aan dat de Koning ook het volgende kan bepalen.

1. Garandeer verpleegkundige zorg door verpleegkundigen

Alvorens de mogelijkheid te overwegen om niet-juridisch gekwalificeerde personen toe te laten tot de verpleging in het kader van de uitbraak van het COVID-19-coronavirus, moet er absoluut voor worden gezorgd dat er onvoldoende verpleegkundigen zijn en dat alle onderstaande maatregelen zijn uitgevoerd:

- **Logistieke, administratieve ondersteuning**
In WZC's en ziekenhuizen worden voornamelijk diverse logistieke, administratieve en niet-verpleegkundige taken (in het algemeen) uitgevoerd door verpleegkundigen. Uit het KCE-onderzoek (325A – 2019) blijkt dat 80% van de verpleegkundigen niet-verpleegkundige taken uitvoert. De uitvoering van deze taken

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>	
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020	FRV/2020/ADVIES-03

permettra de libérer ces derniers de celles-ci afin d'accroître la disponibilité pour les activités dont la compétence d'un praticien de l'art infirmier est nécessaire.

Différents secteurs (Horeca, événementiel, ...) sont fortement touchés par la crise et ne peuvent poursuivre leurs activités professionnelles. Ces secteurs pourraient apporter une aide précieuse aux praticiens de l'art infirmier : distribution des repas, réfection des lits, aide administrative, ...

- **Mobiliser l'effectif potentiel des praticiens de l'art infirmier**

Le constat est fait que de nombreux praticiens de l'art infirmier pourraient être mobilisés pour apporter l'aide nécessaire dans les soins.

- **Soutenir la mobilité et la flexibilité des infirmiers entre les services / institutions / secteurs**

Il est impératif d'avoir un cadastre de la situation de chaque secteur afin d'envisager le soutien inter-secteur.

2. Autorisation des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier

La délégation des activités relevant de l'art infirmier à des personnes non légalement qualifiées à exercer celles-ci doit s'effectuer dans le cadre d'une collaboration en respectant les conditions suivantes :

door andere personen dan verpleegkundigen zal laatstgenoemden bevrijden van deze taken om hun beschikbaarheid te vergroten voor de activiteiten waarvoor de competentie van een verpleegkundige vereist is.

Verschillende sectoren (horeca, evenementen, ...) worden sterk getroffen door de crisis en kunnen hun professionele activiteiten niet voortzetten. Deze sectoren zouden waardevolle hulp kunnen bieden aan de verpleegkundigen: distributie van maaltijden, reparatie van bedden, administratieve bijstand, ...

- **Mobiliseer het potentiële personeelsbestand van verpleegkundigen**

Er wordt erkend dat veel verpleegkundigen kunnen worden gemobiliseerd om de nodige hulp in de zorg te bieden.

- **Ondersteuning van de mobiliteit en flexibiliteit van verpleegkundigen tussen afdelingen / instellingen / sectoren**

Het is absoluut noodzakelijk om een register/kadaster van de situatie van elke sector te hebben om intersectorale steun te kunnen overwegen.

2. Toelating van personen die niet wettelijk bevoegd zijn om in het kader van de COVID-19-coronavirusepidemie verpleegkundige activiteiten uit te voeren

Het delegeren van activiteiten op het gebied van de verpleging aan personen die niet wettelijk bevoegd zijn om de verpleging uit te oefenen, moet gebeuren in het kader van een samenwerking en met inachtneming van de volgende voorwaarden:

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>	
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020	FRV/2020/ADVIES-03

1. La formation des activités infirmières, aux personnes non légalement qualifiées, est dispensée par un infirmier.
La formation porte à la fois sur les activités infirmières déléguées et sur la sécurité sanitaire du contexte de soins.

2. La délégation des activités relevant de l'art infirmier à des personnes non légalement qualifiées se fait dans le cadre d'une équipe structurée. L'équipe structurée doit garantir la continuité et la qualité des soins. L'équipe de soins structurée doit toujours être dirigée par un infirmier.

3 La délégation des activités infirmières se fait dans le cadre suivant :

- Une évaluation de la situation et de l'état de santé du patient par l'infirmier qui définit les soins à administrer (diagnostic infirmier). L'évaluation permet de définir si les activités infirmières nécessite la compétence d'un infirmier ou peuvent être délégués à d'autres personnes non légalement qualifiées.
- Une procédure et un plan de soins doit être établi par l'infirmier
- La personne non légalement qualifiée doit recevoir l'autorisation de l'infirmier pour le/les activités infirmières à effectuer
- La réévaluation régulière de la situation et de l'état de santé du patient par l'infirmier.
La réévaluation est programmée dès l'autorisation d'effectuer les activités infirmières. Celle-ci permet d'évaluer si les activités infirmières sont toujours de l'ordre de la personne non légalement qualifiée ou nécessite la compétence d'un infirmier.

1. De opleiding tot verpleegkundige, aan personen die niet wettelijk bevoegd zijn, wordt verzorgd door een verpleegkundige.
De opleiding heeft zowel betrekking op gedelegeerde verpleegkundige activiteiten als op de veiligheid van de zorgcontext.

2. Het delegeren van verpleegkundige activiteiten aan personen die niet wettelijk gekwalificeerd zijn, wordt uitgevoerd in het kader van een gestructureerd team. Het gestructureerde team moet de continuïteit en de kwaliteit van de zorg garanderen. Het gestructureerde zorgteam moet steeds onder leiding staan van een verpleegkundige.

3. De delegatie van verpleegkundige activiteiten gebeurt binnen het volgende kader:

- Een beoordeling van de situatie en de gezondheidstoestand van de patiënt door de verpleegkundige die de toe te dienen zorg bepaalt (verpleegkundige diagnose). De beoordeling bepaalt of verpleegkundige activiteiten de competentie van een verpleegkundige vereisen of kunnen worden gedelegeerd aan andere personen die niet wettelijk bevoegd zijn.
- De verpleegkundige moet een procedure en een zorgplan opstellen.
- De niet wettelijk gekwalificeerd persoon moet door de verpleegkundige gemachtigd zijn voor de uit te voeren verpleegkundige activiteit(en).
- Regelmatige herbeoordeling van de situatie en de gezondheidstoestand van de patiënt door de verpleegkundige.
De herbeoordeling wordt ingepland zodra de verpleegkundige bevoegd is om verpleegkundige activiteiten uit te voeren. Dit maakt het mogelijk om te beoordelen of de verpleegkundige activiteiten nog steeds aan de orde zijn van de persoon die niet wettelijk bevoegd is of de competentie van een verpleegkundige nodig heeft.

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>
CFAI/2020/AVIS-03	FRV/2020/ADVIES-03

10/11/2020

La réévaluation est également réalisée à la demande de la personne non légalement qualifiée.

- L'infirmier est protégé de sa responsabilité professionnelle tant qu'il enregistre ces décisions prises dans le dossier infirmier et qu'il informe correctement le patient.

3. Responsabilité des différents acteurs lors de l'autorisation des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier

En général, l'infirmier sera tenu responsable pour la délégation des activités infirmières, tenant compte de la formation et des compétences de la personne non légalement qualifiée et de la situation (patient, secteur de soins, milieu, moyens...) Il note les activités infirmières autorisés à la délégation dans le plan de soins, ce qui comprend aussi une confirmation et une sécurité. Il répond aux questions de la personne non légalement qualifiée et supervise son rapport ainsi que l'évaluation des soins selon la procédure établie et en plus chaque fois que nécessaire.

La personne non légalement qualifiée est responsable pour la bonne exécution des activités infirmières, c'est-à-dire que les règles générales du droit de la responsabilité civile s'appliquent : critère d'une personne similaire normalement prudente et diligente remplacée dans les mêmes circonstances de fait.

Elle est également responsable de transmettre correctement les informations à l'infirmier et d'avertir l'infirmier si les activités infirmières dépassent sa compétence.

De herbeoordeling wordt ook uitgevoerd op verzoek van de niet wettelijk gekwalificeerd persoon.

- De verpleegkundige is beschermd tegen beroepsaansprakelijkheid zolang hij deze beslissingen in het verpleegkundig dossier vastlegt en de patiënt goed informeert.

3. Verantwoordelijkheid van de verschillende actoren bij het verlenen van toestemming aan personen die niet wettelijk bevoegd zijn om verplegingsactiviteiten te verrichten in het kader van de COVID-19-coronavirusepidemie

In het algemeen zal de verpleegkundige verantwoordelijk zijn voor de delegatie van de verpleegkundige handelingen, rekening houdend met de opleiding en de competenties van de niet wettelijk gekwalificeerd persoon en de situatie (patiënt, zorgsector, omgeving, middelen...). Hij noteert de toegestane verpleegkundige activiteiten in het zorgplan, wat tevens een bevestiging en een veiligheid inhoudt. Hij beantwoordt de vragen van de niet wettelijk gekwalificeerd persoon, en houdt toezicht op zijn/haar rapport en op de evaluatie van de zorgen volgens de afgesproken procedure en bovendien wanneer het nodig is.

De niet wettelijk gekwalificeerd persoon is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de zorgen, dit volgens de algemene regels van de burgerlijke aansprakelijkheid: criterium van een voorzichtige en zorgvuldige persoon in dezelfde concrete omstandigheden.

Hij of zij is ook verantwoordelijk voor het doorgeven van de juiste observatie aan de verpleegkundige en het informeren van de verpleegkundige als de verpleegkundige activiteiten buiten zijn of haar bevoegdheid vallen.

CONSEIL FEDERAL DE L'ART INFIRMIER	FEDERALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>Avis du Conseil Fédéral de l'Art Infirmier concernant la loi du 6 novembre 2020 en vue d'autoriser des personnes non légalement qualifiées à exercer, dans le cadre de l'épidémie de coronavirus COVID-19, des activités relevant de l'art infirmier</i>	<i>Advies van de Federale Raad voor Verpleegkunde betreffende de wet van 6 november 2020 om toe te staan dat in het kader van de coronavirus-COVID-19-epidemie verpleegkundige activiteiten worden uitgeoefend door personen die wettelijk daartoe niet bevoegd zijn</i>	
CFAI/2020/AVIS-03	10/11/2020	FRV/2020/ADVIES-03

La responsabilité civile des infirmiers et des personnes non légalement qualifiées salariées, pour les dommages qu'ils causeraient lors de l'exécution de leur travail, incombe à l'employeur (en laissant les exceptions légales éventuelles de fraude/malversation, de faute grave et de faute légère fréquente et répétitive). Les infirmiers indépendants qui autorisent les activités infirmières sous forme de délégation aux personnes non légalement qualifiées doivent disposer de leur propre assurance et doivent s'assurer que leur police d'assurance couvre de manière adéquate la délégation des actes infirmiers aux personnes non légalement qualifiées.

Il convient au juge de définir les responsabilités dans les cas concrets.

En tout cas, l'infirmier garde la responsabilité de s'assurer du suivi de la situation et de l'état de santé du patient.

Voor verpleegkundigen en niet wettelijk gekwalificeerd personen die als werknemer werken, is de werkgever burgerlijk aansprakelijk voor schade die ze veroorzaken tijdens hun werk (met de mogelijke wettelijke uitzondering van bedrog/opzet, zware fout en herhaaldelijk voorkomende lichte fout). Zelfstandige verpleegkundigen die handelingen delegeren aan niet wettelijk gekwalificeerd personen moeten beschikken over een eigen verzekering en ze moeten er zich van vergewissen dat hun polis de delegatie van zorgen aan de niet wettelijk gekwalificeerd persoon voldoende dekt.

Het blijft in een concreet geval aan de rechter om de aansprakelijkheden te bepalen.

De verpleegkundige blijft in elk geval verantwoordelijk voor het opvolgen van de situatie en de gezondheidstoestand van de patiënt.

Edgard Peters

Président du Conseil fédéral de l'art infirmier

Voorzitter van de Federale Raad voor Verpleegkunde